

Йордан Радичков
Париж има почивен ден

Бележки за Париж:

Париж се намира в Европа, столица е на Франция и има Айфелова кула. Не граничи с други градове.

Нощес пак заваля сняг. Церовата гора над Черказки още не бе прибрала соковете си в земята и дърветата почнаха да се пукат от студ. Те гърмяха през цялата нощ и селяните, като ги слушаха, мислеха, че сутринта трябва да впрегнат шейните и да отидат горе на баира да си насекат дърва.

Кравите се намъшиха от студа и млякото им секна. Свинете провряха навън муцуните си, помиришаха снега, позамижаха и се вгълбиха в себе си: те се бояха от снега – не знаеха защо, но се бояха много. Магаретата тръгнаха из улиците и тъй високо вдигаха краката си, като че маршируваха. Жената на Гоца Герасков бе забравила прането на двора и щом почна да го събира, цялото се накърши – толкова крехко бе станало.

Самият Гоца Герасков, който цяла нощ бе слушал трясъка на Церовата гора и знаеше, че млякото на кравите ще секне, гледаше жена си как събира заледеното пране и си мислеше, че ще бъде най-добре да си приготви ногавиците от пърчова кожа. Бяха поизсъхнали, но той ги намокри и почна да ги връзва на нозете си. Тези ногавици един гмитровчанин му ги оцави миналото лято и тъй добре ги оцави, че никаква миризма на пръч не остана в кожата. Мислеше си, че в Париж едва ли имат такива ногавици, пък ако имат, най-много от козя или овча кожа да са. В Париж имало Айфелова кула, но кулата не е ногавица да си я туриш на краката.

Както и да е, Гоце Герасков взе ножа си, сбогува се с жената и ѝ каза да не реве, защото той ще се върне. Жената стискаше замръзналото пране, а то се трошеше и падаше на купчина в краката ѝ. Тя реवेशе и казваше на мъжа си да ѝ купи една шамия от Париж и да си облича пуловера, а той, без да се обръща, мърмореше: женски работи, пуловера да си обличал! Да не е дете – ако тя иска да знае, той даже няма и да го съблича! Ама има ли смисъл всичко да се обяснява на жените! Колкото повече им обясняваш, толкова повече няма да разберат.

По улиците на Черказки го срещаша селяни – те отиваха да точат ножовете при ковача. Свинете ги гледаха свирепи и къртеха със зъби кочините. Кокошките се нахвърлиха върху копаните да ядат топла храна, но свинете се вбесиха и изпоядоха сума кокошки. Селяните не обръщаха внимание на беса на свинете и като пожелаваха добър път на Гоца Герасков, му казваха да се пази от французойките, защото гашите им били с дантели. „Знам аз – казваше им Гоца Герасков, оглеждайки своите ногавици, – глейте си вие ножовете.“

Край кладенеца се бяха струпали жени и подпрени на своите

кобилици, си бърбеа за студа, за церовата гора и за млякото на кравите, което било секнало. Те казаха на Гоца Герасков да им донесе от Париж шамии. Той обеща да им донесе и ги подсети да не стоят много на кладенеца, за да не замръзнат котлите им, както миналата година. Напомняше им миналата година, защото, както си бърбеа тогава на кладенеца за големите студове, водата в котлите замръзна, те взеха да се пукат и да гърмят. Жените се втурнаха към котлите, блъскаха се една друга, всяка искаше да си проправи път с кобилицата и с лактите, но срещаше съпротивата на други кобилици и на други лакти, докато най-сетне блъснаха една жена върху леда и ѝ се измести капачката на коляното.

Селянките си бърбеа, но сега бяха оставили бакърите празни. Човек се учи всяка година.

Като преминаваше с влака през европейските държави, Гоца Герасков си помисли, че те не приличат на село Черказки. А ако пък трябва да се хвалим, то и село Черказки не прилича на европейските държави. Но не е там работата, да се хвалим! Движейки се през Германия, той ѝ каза да внимава и да не вземе да запали пак някоя световна война. Тъй я съветваше, както бе посъветвал и жените от кладенеца да не бърбят много, защото ще замръзне водата в котлите.

Мислеше си още, че сега е много лесно да се пътува. Човек, тъй както си пътува, може чак и в Америка да отиде. Макар че Америка не е никак сега за посещения – там се стрелят като зайци. Кой кого срещне, го стреля. Че то даже и зайци така не се стрелят, сезон си има за тази работа!

Нека се стрелят!

Австрия минаха много бързо, та дори не може да попита дали още произвежда триори и валцови мелници, каквато е черказката валцова мелница, закупена още преди войната от Австрия и наричана от черказци „огняната воденица“.

На френска земя се качиха мъже и жени. Мъжете бяха без ногавици, жените бяха бузести, също като черказките селянки, и на нито една не ѝ се показаха дантелите. (Много бузести били тези французойки!) Едни говореха, че са от Руан, а други говореха, че са от други места, малко по-далече от Руан, но че минават през Руан, когато отиват на пазар. Гоца Герасков не знаеше какво е Руан, а и не го интересуваше особено. Той се позаинтересува дали Франция още взема сенегалци за войници. Селянин с една гъска му каза, че туй е било отдавна, сега вече няма сенегалци във Франция. Ами дали има шамии в Париж? Сигурно има, впрочем те не знаели какво е това шамии, но в Париж всичко има.

Руанци, а и другите, които не бяха руанци, слязоха и влакът продължи право към Париж. Той бе почти празен, ако не се смятат кондукторите. Гоца Герасков стана, потегна ногавиците си и се изправи до прозореца. Влакът тичаше през снега, тъй както тича и влакът през черказкото поле, а ветровете носят бели облаци от сняг толкова много и с такъв вой, че нищо не се вижда.

После изведнъж спря. Гоца Герасков слезе на гарата. Тя бе тъй пуста и тъй студена сред снежния облак, че трябваше да потупа коленете си, за да се затопли.

– Къде е народът тук? – попита той машиниста.

– Кой народ? – не го разбра онзи.

– Парижкият – каза Гоца Герасков. – Това ли е прехваленият Париж?

– Разбира се, че е Париж – каза машинистът. – Ето там, вляво, е Айфеловата кула.

Гоца Герасков се взря и зърна между две въздишки на виелицата самата Айфелова кула; туй бе всичко, което видя.

– И нищо друго ли няма? – попита той.

– Как не! – каза машинистът. – Но днес Париж има почивен ден.

Гоца Герасков се повъртя на пустата гара, ядосан, че е дошъл тъкмо когато Париж има почивен ден. Реши да се върне, да наточи ножа и да заколи свинята, че докато той пътува, черказките селяни са наточили ножовете си и ще почнат клането на прасетата.

Тъй и направи. Върна се в Черказки, взе ножа и като излезе на двора, погледна свирепо свинята. Но свинята го изгледа още по-свирепо, защото виждаше в ръцете му ножа. Жената продължаваше да събира замръзналото пране, то се ронеше и нищо не оставаше в ръцете ѝ. Само онези гащи, ватираните, с ластик на крачолите, не можаха да се начупят – бяха изстинали като кокал. Гоца знаеше това – че са много студени.

Той бе сигурен, че точно така е било всичко, защото си го е помислил, или пък си го е пожелал. Човек какви ли не работи си помисля между въздишките на виелиците и какво ли не си пожелала!

КРАЙ

© 1965 Йордан Радичков

Разпознаване и редакция: Mandog, 2008

Публикация

Йордан Радичков. Свирепо настроение
Разкази. Второ издание

Редактор: Марта Владова
Художник: Петър Добрев
Технически редактор: Ронка Кръстановна
Коректор: Станка Митрополитска

Издателски № 8716. Печатни коли 6,50. Формат 84/108/32
ISBN 954-445-022-x

Издателство „Христо Ботев“, София
Предпечатна подготовка: МИС – ИПК „Родина“
Печат: ДФ Полиграфически комбинат, София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8233>]